

Seminární práce

školení trenérů juda II. třídy

Význam kolektivu v judu pro tréninkový proces

vypracoval: Milan Malý

Dačice 2012

Název: Význam kolektivu v judu pro tréninkový proces

Cíl práce: Hlavním cílem této práce je popsat a zhodnotit význam kolektivu při sportovním tréninku juda.

Úvod

Jako téma své práce jsem si zvolil problematiku významu a vlivu kolektivu v tréninkovém procesu. Jako trenér jsem začínal působit v dačickém oddíle juda v roce 1986, kdy jsem absolvoval zkoušky na trenéra III. třídy. Po vojenské základní službě, v roce 1990, jsem se začal intenzivně věnovat trénování přípravků a žákovských kolektivů.

Přiznám se, že toto téma jsem si vybral v naivní víře, že pro mě bude jednoduché a známé, protože za svou trenérskou praxi jsem se setkal s mnoha typy kolektivů a různými typy dětí. Jako trenér jsem musel najít a často i měnit postoj jak k jednotlivcům, tak k celému kolektivu.

Jak jsem však postupně studoval jednotlivé prameny, zjišťoval jsem, že nejsem schopen popsat tuto problematiku v celé její hloubce a šířce, a proto se omezím na základní pojmy a jevy, s doplněním vlastních zkušeností.

Ač je judo svou podstatou ryze individuální sport je význam kolektivu, jak při tréninku, tak při soutěžích velký a nenahraditelný. Zvláště u dětských a mládežnických věkových kategorií je rozhodující. Při zápase na tatami stojí proti soupeři judista sám a pouze na jeho schopnostech a dovednostech záleží, jestli souboj dovede k vítěznému konci. Judista při zápase nemůže, jako v kolektivních sportech, spoléhat na přesnou nahrávku od spoluhráče, na pomoc obrany v případě vlastní chyby. Všechny své vítězství i prohry si musí vybojovat sám. O dobrém výkonu často však rozhoduje nejenom individuální dovednost jedince, ale také třeba psychická podpora kamarádů z oddílu.

Sportovní kolektiv z hlediska sociologického

Z hlediska celkové klasifikace sociálních skupin vyplývá, že sportovní kolektiv můžeme začlenit do malých sociálních skupin, pro které je typické, že se členové navzájem znají, komunikují spolu a jsou formálně nebo neformálně spojeni nějakým společným cílem, společnými hodnotami a normami, pocitem sounáležitosti a skupinovou solidaritou.

To znamená, že sportovní kolektiv je součástí sociální struktury společnosti a splňuje obecné požadavky a funkce této základní společenské jednotky, která tvoří organizovaný systém, v němž jsou interakce mezi členy strukturovány podle určitých pravidel. Každý člověk je součástí několika sociálních skupin, protože většinu našeho osobního i profesního života trávíme ve vzájemných vztazích s ostatními lidmi, tím je vlastně dána společenská podstata člověka a schopnost jeho socializace.

Většina sociologických studií uvádí tyto znaky malé sociální skupiny:

1. Jedinci ve skupině se navzájem znají a společně navzájem komunikují.
2. Jedinec je s ostatními členy v nějakých konkrétních vztazích, které se projevují příslušným způsobem interakce.
3. Jedinec v této skupině zaujímá jasně vymezené pozice a role, které mají určitou sociální prestiž.
4. Vztahy ve skupině mohou mít různý charakter, např. nadřazenost, podřízenost, vzájemná závislost, láska, přátelství i odmítání atd.
5. Charakter vztahů určuje míru koheze skupiny, čím jsou pozitivnější, tím je skupina soudržnější, pokud převažují negativní vztahy, mohou vést až k rozpadu skupiny.
6. Skupina vychází ze společných cílů, které vyplývají z hodnotového systému a ze způsobu, jakým o dosažení cíle usiluje, zároveň vyjadřuje i její normy a postoje.
7. Členové skupiny sdílí určité společné normy a hodnoty, vytvářejí si i své vlastní dané zaměřením skupiny. Tyto normy ovlivňují jejich vztahy a chování k sobě navzájem, k jiným lidem, v různých sociálních situacích. Pokud by jedinec tyto normy nedodržoval, skupina na něj bude vytvářet nátlak, který může mít různý charakter, v krajním případě dochází k izolaci nebo vyloučení ze skupiny. Skupinové normy jsou různě závazné, stejně tak i kontrola a nátlak dodržování. Normy určují i míru skupinové konformity, která je vyjádřena ochotou přizpůsobit se požadavkům skupiny a plnit veškerá její ustanovení.

Počet členů malé sociální skupiny se většinou uvádí v rozmezí 2 až 30 členů, ale jde pouze o údaj orientační. Jako příklad malé sociální skupiny můžeme uvést kromě tréninkové skupiny také rodinu (nejtypičtější příklad), školní třídu, partu atd.

Každá malá skupina si postupně vytváří strukturu, která je dána tím, že každý člen zaujímá ve skupině určité místo a postavení, jež je označováno jako sociální pozice. Sociální pozice vlastně vyjadřuje určitou hierarchii členů skupiny (nadřazenost, souřadnost či podřazenost) a status jedince, který je určován jeho vlastnostmi a schopnostmi a vyplývá z jeho hodnocení ostatními členy skupiny a z významu, jaký pro ně má. Je závislá i na samotné skupině, jejích cílech, hodnotách a normách, má určitou prestiž a je důležitou součástí identity. Tím se stává dosažení žádoucího sociálního postavení významnou motivací a součástí potřeby seberealizace (jeho pokles či ztráta mohou vyvolat silný stres a změnit sebehodnocení jedince i jeho chování).

Skupina se vnitřně diferencuje podle různých kritérií, nejčastěji podle popularity, kterou jedinec ve skupině získal.

Nejvyšší sociální pozici a zároveň největší prestiž má člen, který je nejlivnější a nejoblíbenější, což nemusí nutně vytvářet jednoznačně přímý vztah.

- vliv a osobní moc – získává jedinec na základě srovnávání s ostatními členy skupiny, často o ni musí s ostatními soutěžit nebo soupeřit, není neměnná
- popularita – vyjadřuje míru obliby jedince ve skupině, jak je ostatním sympatický nebo nesympatický

Se skupinovou strukturou je úzce spojena skupinová dynamika, jež se určuje na základě vzájemných vztahů a interakcí (spolupráce, soutěživost, rivalita). Základní dynamické síly ve skupině tvoří – skupinová koheze (spojuje členy dohromady) a skupinová tenze (napětí, které může narušovat skupinové vztahy a vazby). Skupinovou dynamiku výrazně ovlivňuje styl vedení skupiny, který určuje, jakým způsobem bude skupina fungovat, co bude od svých členů vyžadovat, koho bude uspokojovat nebo neuspokojovat. Většinou se rozlišují tři základní styly vedení:

- demokratický – vůdce je respektován, ale bere v úvahu názory ostatních členů, převažují vztahy souřadnosti, uvolněná a přátelská atmosféra
- autoritativní – členové se musí podřizovat příkazům vůdce, nemohou je sami příliš ovlivňovat, atmosféra je formální, často napjatá

- liberální – vyznačuje se volností až anarchií členů a jejich malou závislostí na vůdci, jehož pozice je nejasná

Dalším důležitým aspektem je sociální klima skupiny, na němž závisí spokojenost členů i míra její atraktivity. Závisí na charakteru vztahů a interakcí mezi členy skupiny, důležité je vymezení jasných pravidel chování i pravomocí a povinností jednotlivých členů. Působí na výkon, motivaci, soudržnost, angažovanost i spokojenost jejích členů.

Každá skupina se tvořena všemi osobnostními typy jednotlivců (sangvinik, choleric, melancholik, flegmatik). Podle mého názoru je příznivější pro skupinu, když jsou zastoupeny všechny osobnostní typy.

Protože typy členů skupiny se nemění i se změnou jejích členů, stává se mi, že oslovím dítě jménem jiného, který v oddíle cvičil před několika lety, ale typově a svým postavením ve skupině si odpovídají.

Sportovní kolektiv je „živý organismus“

Sportovní kolektiv je „živý organismus“, který se neustále vyvíjí. Jeho utváření a formování je dlouhodobý proces, který klade vysoké nároky nejen na trenéra, ale také na jednotlivé členy.

Dobře fungující kolektiv je důležitý při přípravě a tréninku hlavně u dětí a mládeže. To, že se skupina cvičenců skládá z různých typů jak psychologicky, tak sportovně a pohybově různorodých členů, pomáhá zároveň rozvíjet jednotlivce.

Při stanovování cílů sportovního kolektivu by měl mít každý trenér na paměti tyto tři základní priority:

1. nepoškodit děti

Tato zásada vypadá na první pohled téměř absurdně, ale často se stává, že trenéři zatěžují děti velmi nevhodným způsobem, bez ohledu na následky, jaké by to mohlo mít pro jejich další vývoj. Poškození mohou mít podobu jak fyzickou, tak psychickou. Fyzická se projevuje celkem jednoznačně. Psychické poruchy jsou méně nápadné, ale o to více zákeřné.

U fyzické zátěže je nutné brát v úvahu věk cvičenců. Posilování a všechny formy rozvoje síly a rychlosti musí být adekvátní také motorickému a fyzickému vývoji jednotlivce. Určitou roli hrají také genetické předpoklady cvičence. Někteří jsou sportovně nadaní, jiní se svým cvičením a úsilím postupně na jejich úroveň dostanou.

Po psychické stránce je důležité, aby trenér byl spravedlivý na všechny v kolektivu stejně. Není to rozhodně jednoduché z ohledem na fyzické možnosti jednotlivce.

2. vytvořit u dětí celoživotní vztah ke sportu

Lidová moudrost praví „hodně povolaných, málo vyvolených“. Pokud ji vztáhneme ke sportu, můžeme říct, je velmi mnoho dětí, které pravidelně sportují, ale jen velmi málo z nich má předpoklady pro to, aby se staly vrcholovými sportovci. Pro ty ostatní je období strávené ve sportovním oddíle jen určitou startovní pozicí pro vytvoření vztahu k pohybu, jako k jedné z důležitých součástí života člověka. Je skvělé, pokud trenér přivede některého ze svých svěřenců k vrcholovému sportu, ale neméně záslužné je i to, když vypěstuje u dětí celoživotní potřebu pohybu a velkou odměnou je, když se mu začnou vracet do oddílu děti dětí, které sám trénoval. Asi nejhorší pochybení, které může trenér svým svěřencům způsobit, je ztráta radosti z pohybu a zanevření na něj. Tato nevraživost se jen velmi špatně překonává a často je nevratná. Sportování nejsou jen medaile a tituly, je to především příjemná činnost a zábava.

3. vytvořit základy pro pozdější kariéru

Je jasné, že dítě nemůže dosahovat výkonů jako dospělý. Jeho limity vyplývají z nedostatku síly, rychlosti a vytrvalosti, pro jejich rozvoj ještě nemá dostatečné předpoklady. Proto by se měl trénink dětí zaměřit především na základní požadavky v oblasti techniky pohybu, které je již dítě schopno zvládat, a to ze dvou důvodů. Prvním je úroveň centrální nervové soustavy a její vliv na učení se novým pohybům. Druhý s prvním úzce souvisí – většina sportovních dovedností je značně složitá a vyžaduje precizní zvládnutí. Toho je možné dosáhnout pouze mnohonásobným opakováním. A na to je třeba čas, kterého na tréninku není mnoho. Pokud se tedy u malých dětí budeme zabývat například přehnaným rozvojem síly, nezbude čas na nácvik základních technických dovedností a jednatel tím bude později limitován.

Měli bychom se tedy zaměřit především na zvládnutí základních požadavků a technik – naučit je řemeslo. Každé opomenutí se projeví v pozdějším věku a sportovec jej bude muset potom pracně kompenzovat. Silový a vytrvalostní rozvoj je možné dělat i v dorosteneckém věku – dokonce je to žádoucí, ale velmi obtížně se v tomto věku učí nové pohyby a rozvíjí se obratnost.

Proto bychom měli v dětském věku vytvořit zásobník činností, na které bude možnost později navazovat.

Správný přístup vedení dětí by měl obsahovat tyto specifika:

- herní princip,
- radostný charakter činnosti, provázený příjemnými prožitky ve spontánního pohybu,
- činnost pestrá, často obměňovaná,
- porážky by neměly být podnětem k negativnímu hodnocení,
- trenér: přirozená autorita,
- rozvíjet koncentraci, posilovat vůli, formovat morální a kolektivní cítění,
- důraz na životosprávu, hygienu,

Mé osobní zkušenosti ukazují, že trénování dětí je dnes daleko zdouhavější a pomalejší než dřív. Dříve jsme různých sportovních aktivit zažili více. Ať sami, chodili jsme hrát fotbálek, jezdili na kole, hráli hokej s tenisákem. Dnes je situace jiná, záleží také na vedení dětí ke sportu rodiči, ale velká část dětí, když přijde ze školy, kde celý den sedí, opět usedne, a to buď k televizi nebo k počítači. Pro trenéry pak vzniká situace, kdy nemohou dítě učit vlastní techniku sportu, nejprve ho musí naučit základním sportovním činnostem, někdy vůbec hýbat se. Velmi mě překvapilo, že desetileté až dvanáctileté děti, které trénuji, neumí skákat přes švihadlo. Myslím si, že je to způsobeno nejen rozvojem počítačových her a životním stylem společnosti, ale také přístupem pedagogů tělesné výchovy na škole. Z vyprávění dětí z oddílů o průběhu tělesné výchovy na škole my připadá, že často hodiny tělocviku místo aktivního rozvoje pohybových schopností dítěte se spokojí s nenáročnými aktivitami, které příliš nezatěžují vlastní aktivitu učitelů (hraní různých jednoduchých her, vyžadujících minimální pedagogické vedení).

Zvláštní postavení ve sportovním kolektivu má jeho trenér, který je vlastně neformálním vůdcem, či manažerem skupiny. Je to vlastně pedagogický pracovník specializovaný na vedení sportovního kolektivu v konkrétním sportu. Plánuje, řídí a vyhodnocuje tréninkový proces. Činnost trenéra jsou velmi rozmanité- organizační zabezpečení činnosti, vedení, řízení, plánování tréninkového procesu, vedení při soutěži. Dobré a správné řízení sportovního kolektivu vyžaduje nejen všeobecné vzdělání, ale i odborné vědomosti spojené se sportovní specializací. Důležité jsou výborné komunikační a organizační schopnosti, osobní přístup k členů skupiny.

Trenérská práce je stejně jako každá jiná výchovná činnost interakční, nestačí jen vědomosti odborné, všeobecné i pedagogické. Ty tvoří dobrý základ pro vlastní práci, v níž se však výrazně

uplatňují rysy trenérské osobnosti. Ne každý člověk může být dobrým trenérem. Spousta slavných a vynikajících sportovců jako trenéři neuspěli.

Být trenérem znamená nejen znát dobře daný sport a rozumět mu, ale důležité jsou i schopnosti a vlastnosti jeho osobnosti, jeho sociální citění a jeho zkušenosti. Sportovní výkon je samozřejmě především výkonem sportovce samotného, ale trenér se účastní dlouhodobé přípravy na tento výkon a větší či menší mírou přispívá jeho vzniku. Je to specificky orientovaná výchovná práce, která má řadu zajímavých charakteristik.

Trenér musí rozumět nejen sportu, ale je to práce s lidmi, takže musí hlavně rozumět lidem. Je důležitá jeho hodnotová orientace, temperament a charakter. Trenérství je určitou sociální rolí, Jedinec je označován jako trenér, plní-li očekávání spojené s danou pozicí ve sportovní činnosti. Není to pouhé předávání informací. Trenér by měl ke své činnosti přistupovat tvořivě, správně stimulovat sportovní výkon svých svěřenců a přispět i k celkovému vývoji jejich osobnosti. Čím má trenér přímější vztah ke každému členu kolektivu, čím spravedlivěji rozděljuje povinnosti a čím objektivněji hodnotí, tím rychleji se mezi členy sportovního kolektivu vytváří patřičné sociální vztahy a je vyšší integrace celého sportovního týmu.

Typologie trenérů:

1. **Trenér autoritářský** – zdůrazňuje kázeň, vyžaduje precizní plnění úkolů, nedovede navázat přátelský kontakt, hodně trestá a hrozí.
2. **Trenér přátelský** – je oblíbený, užívá pozitivních prostředků k motivaci sportovce, dovede experimentovat, vytváří dobrou atmosféru.
3. **Trenér intenzivní** – podobný autoritářskému, méně trestá, vše bere osobně.
4. **Trenér snadný** - z ničeho nedělá problém, miluje improvizaci, trénink však není dost efektivní.
5. **Trenér – chladný počtář** – vše zakalkuluje, je logický, pragmatický, nevytváří emocionálně dobrou atmosféru, chybí zde lidskost.

Trenér má klíčovou roli při vytváření motivačního klimatu ve sportovním kolektivu. Pokud chceme ovlivnit motivaci sportovce, musíme brát na vědomí dopad našeho trenérského stylu na jeho vnímání stresu, emoce a motivaci.

Tak jako člověk se nedá zařadit jednoznačně do typu osobnosti, často se jednotlivé typy prolínají, tak typ trenéra není jednoznačně určitelný. Jednotlivé typy se také prolínají a sám trenér by měl umět také svoje chování přizpůsobovat skupině cvičenců. Například při trénování šestiletých dětí se myslím více prosadí přátelský typ, ale musí působit také trochu autoritářsky. A například u skupiny dospívajících by se měl změnit na typ autoritářský s trochou přátelského.

Vhodnou pomůckou sportovního trenéra při formování kolektivu je například metoda TARGET (cíl, úkol), který shrnuje zásady činnosti vedení týmu:

Task – úkol

Způsob, jak úkol nastavíme. Může být zajímavý, pestrý, pro děti se stává osobní výzvou. Existuje možnost širokého výběru činností, cíle úkolu pak musí být realistické a krátkodobé při použití efektivní strategie učení. Například: provedení konkrétního cviku, naučení se techniky, použití techniky na soutěži.

Autorita

Místo kontroly, zapojí trenér sportovce do procesu vlastního rozhodování a dá mu možnost vlastní autonomie, osobní zodpovědnosti, samostatnosti a možnosti výběru. Podpora rozvoje zodpovědnosti sportovce za vlastní učení a využití tréninkového času. Rozvoj sebekontroly a nezávislosti jedince. Například: výběr osobního chvatu, sledování a hodnocení soupeřů, výběr taktiky pro zápas.

Odměna a uznání, hodnocení

Velmi důležité je časté oceňování individuálního úsilí, snahy a výkonů. Povzbuzení a odměny udělovat individuálně, ale také kolektivně. Jedinci poskytovat odměnu a uznání za snahu a povzbuzovat ho v jeho úsilí a snaze o co nejlepší výkon. Důležité je pochválit také při dílčích úspěších.

Kolektivně pochválit například za chování při tréninku, dodržování etiky juda, chování a vzájemnou podporu na soutěži.

Hodnocení je klíčový faktor ve výkonové motivaci sportovce. Mělo by se hodnotit individuální zlepšení a proces učení. Dobré je hodnocení zařadit i na konec každé tréninkové jednotky. Krátce zhodnotit jak přístup jednotlivých dětí, například že se zlepšil v konkrétní technice nebo za snahu a přístup ke cvičení.

Hodnocení po soutěži nastavit podobně. Probrat jednotlivé zápasy konkrétního jedince, upozornit na chyby, vyzdvihnout úspěšné a povedené akce a techniky. Zvláště u dětí je důležité nehodnotit vystoupení na soutěži celkově (medaile, body do žebříčku), ale i při neúspěchu najít dílčí, pozitivní chvíle při zápase. Trenér však nesmí sklouznout do pozice, že chválí za vše, ztrácí se potom motivace.

Skupina

Utváření podmínek pro skupinové učení, využití sociálních aspektů skupiny, podpora spolupráce v procesu učení, celková podpora týmové spolupráce.

Skupina může strhnout jednotlivce, jednotlivce kolektiv. To může vést k lepším výkonům, ke změně chování, ale může také působit negativně. Příkladem může být začátečník, který není tak pohybově nadaný. Někdy neví co má od cvičení očekávat a v ústraní pozoruje co se děje a co po něm bude trenér chvít a myslí si, že to určitě nezvládne. Kdyby cvik (například kotrmelec) měl udělat sám, bude se stydět, že to nezvládne a bude se bát. Ve chvíli, kdy kotrmelec bude provádět celá skupina, ztratí ostych a zkusí cvik provést. Ve více cvičících se trochu ztratí, nemá pocit, že všechny chyby jsou hned vidět a postupně se do cvičení zapojí. Tím, že daný cvik se mu podaří provést, se začne úspěšně začleňovat do kolektivu.

Stěžejní vlastnosti a schopnosti dobrého trenéra jsou výrazná praktičnost, kombinační schopnosti, schopnost snášet delší zátěž, silná vůle, sebekontrola, emoční stálost, zodpovědnost, vyváženosti, vůdcovské rysy, svědomitost, ctižádostivost, dobrodružnost, kreativita.

Stejně tak jako se každý trenér nadá zařadit jednoznačně do typologie, tak není možné, aby měl všechny vlastnosti a schopnosti. Musí však vědět, které z těchto vlastností mu buď chybí, nebo nejsou nejsilnější.

Děti jsou velmi bezprostřední a velmi inspirující, což může být pro trenéra výhodou i nevýhodou. Přístup trenéra je důležitý, jeho schopnost získat si důvěru, pozornost, jeho zaujetí

vlastní činností, toto vše vytváří ve sportovním kolektivu „dobrou náladu“ a pomáhá vlastním tréninku.

Děti jsou velmi vnímavé a vycítí, zda trenér chodí na tréninky s chutí, nadšením a rád či nikoliv. Trenér musí někdy být i dobrým hercem. Ne každý den se všechno daří, ale trenér by měl umět se na tréninku oprostít od vnějších vlivů. Děti na trénink přišly si cvičení užít, a protože já nemám náladu, zkazil bych jim ten den také.

Dobrý trenér se musí neustále zdokonalovat a učit se, sledovat nové trendy, získávat nové informace. Pro mě osobně je největším přínosem rada zkušenějšího kolegy.

Spolupráce s rodiči

Rodina jako základní a výchozí socializační činitel a primární neformální skupina hraje při utváření vztahů dětí a mládeže ke sportu významnou roli. Významnou silou je osobní příklad a osobní zkušenost.

Podle vlastních zkušeností dělím rodiče do tří skupin.

Rodiče aktivní, spolupracující

Tato skupina patří k rodičům, kteří sami aktivně sportují (i rekreačně) a doma děti ke sportu a pohybu vedou a je nedílnou součástí jejich života. Často se stává, protože jsme malé město, že jsou to bývalí aktivní judisté, kteří například skončili odchodem na střední a vysoké školy, ale pozitivní zážitky z let v oddíle dovedou i jejich děti k nám do oddílu.

Tyto rodiče se aktivně zajímají o průběh tréninků a sami se zajímají o možnou pomoc v činnosti. Například dopravu dětí na soutěže.

Rodiče nesportující, ale zájímaví se

Tato část rodičů sice nemá vztah k aktivnímu sportování, ale u svých dětí to chce změnit. Často nemají možnost z časových nebo materiálních důvodů pomáhat s činností oddílu (doprava na soutěže, dozor na soustředěních), ale aktivně se zajímají o dění v oddíle. Chtějí, aby jejich dítě bylo úspěšnou součástí kolektivu.

Rodiče pasivní

Toto je část rodičů, které většinou ani osobně neznám. Často je vidím jednou za kariéru jejich dětí a to v den náboru. Přijdou s dítětem, vyplní přihlášku, zaplatí příspěvky a potom znám jenom cvičence. Cvičení jejich dětí v oddíle berou jako službu, kterou si pro ně koupili a nezajímá je další dění při cvičení ani jiné například organizační věci. Tento typ rodičů je z hlediska trenéra nejhorší. Často komunikujeme pomocí lístečků, které posíláme po dětech. Trochu „úsměvné“ je, když mne takový rodič zastaví na ulici a ptá se na své dítě. Chvilke kdy na otázku: „Tak co ten náš kluk, bude to k něčemu“, následuje moje trapné ticho, protože nevím, kterého kluka má na mysli, je někdy hodně dlouhá.

Dobře se nám osvědčilo pořádání ukázkových tréninků, kde se rodiče mohou účastnit a i si s dětmi zacvičit. Stejně se ale těchto tréninků účastní většinou rodiče z prvních dvou skupin.

Sportovní kolektiv v běžném životě

To že se členství v úzkém kolektivu projevuje i v běžném životě je samozřejmé. Člověk patří k určitému okruhu lidí, který má své specifika a oproti většině jsou často výjimeční.

Myslím, že zvláště judisté takzvaně drží partu bez ohledu na věk a další rozdíly. Příklad, který mohu doložit. Nakoupili jsme oddílová trička, abychom na soutěžích vystupovali jednotně oblečení. Druhý dne ho na sobě ve škole měli skoro všichni. Myslím, že je to krásná ukázka náležitosti k určité skupině.

Další příklad je osobní zážitek mé dcery. Nastoupila na víceleté gymnázium. Pro dítě v tomto věku je těžké na začátku se pohybovat mezi o tolik staršími. Určité dobírání si žáků prvních ročníků je běžné. Potom co se na chodbě k ní přihlásila studentka posledního ročníku, o které ostatní věděli, že do juda chodí, s otázkou jaký má rozvrh, jestli jim nebude vadit do tréninků, se postoj ostatních k ní změnil. Myslím, že i toto je příklad působení kolektivu v běžném životě.

Závěr

Jak jsem poznamenal v úvodu, toto téma jsem si vybral v naivní víře, že pro mě bude jednoduché a známé a roky praxe dokážu přenést do psaného textu. Zjistil jsem, že hodně zkušeností takto interpretovat neumím.

Fungující kolektiv je rozhodnou věcí k úspěchům sportovním i úspěšnému vývoji jedince, jak fyzického tak psychického. Vybudovat ho je složitý proces, který stojí hodně úsilí všechny jeho aktéry. Zvláště od trenérů vyžaduje psychickou odolnost a pedagogické umění.

Přeji všem, aby se jim fungující kolektiv podařilo ve svých oddílech a klubech vytvořit.

Použitá literatura a prameny

- Milan Nakonečný, Sociální psychologie, Academia, Praha 1999
(výběr s knihy na <http://www.ssvp.wz.cz/Texty/male%20skupiny.html>)
- Martina Sikorová, Faktory ovlivňující adaptaci dětí v týmu házené, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, diplomová práce, 2009